

Kommunstyrelsen

Hantering av icke direktivstyrda kontrakt och ramavtal med leverantörer som har kopplingar till Ryssland

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige

1. Under tiden EU:s sanktioner mot Ryssland gäller och det inte är tillåtet att fullgöra avtal där leverantören ingår i de kategorier som sanktionerna avser kommer Eskilstuna kommun att tillämpa samma hantering även för de avtal som sanktionerna inte omfattar.
2. Kommundirektör ges beslutanderätt att frångå detta beslut i särskilt angelägna fall, i enlighet med nedanstående beskrivning. Sådana beslut återrapporteras alltid till kommunstyrelsen.
3. Eskilstuna Kommunföretag AB föreslås att fatta likartat beslut.

Ärendebeskrivning

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina har EU antagit ett antal paket med sanktioner mot Ryssland, samt mot Belarus som aktivt stöder kriget. Syftet med sanktionerna, som gäller för alla EU-medlemsstater, är att försvåra krigföringen. Den 8 april 2022 beslutades om förbud mot tilldelning och fortsatt fullgörande av offentliga kontrakt med kopplingar till Ryssland¹. Förbudet mot fullgörande av kontrakt trädde i kraft den 11 oktober 2022.

Detta innebär att kommunen inte får fullgöra kontrakt med ryska medborgare eller företag som är etablerade i Ryssland, eller med företag som till mer än 50 procent ägs av eller agerar på uppdrag av ryska medborgare eller företag. Kommunen får inte heller tilldela dessa kontrakt i upphandlingar. Förbudet gäller också underleverantörer och leverantörer vars kapacitet åberopas i upphandlingar, om de står för mer än 10 procent av kontraktets värde.

Upphandlingsenheten har infört rutiner för att förhindra att avtal tecknas med företag som har dessa kopplingar till Ryssland. Det pågår också en systematisk och riskbaserad genomlysning av kommunens befintliga leverantörsavtal med syfte att säkerställa att sanktionerna efterlevs. Bland annat begärs att leverantörerna

¹ Rådets förordning (EU) 2022/576 av den 8 april 2022 om ändring av förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina.

undertecknar en sanningsförsäkran att de inte omfattas av sanktionerna. Ett samarbete pågår mellan Eskilstuna och Strängnäs kommuner samt bolagen i kommunkoncernerna, med syfte att minska arbetsbelastningen i samband med genomlysningen. På initiativ av Eskilstuna Strängnäs Energi och miljö AB har även en advokatfirma anlåtts för juridisk rådgivning.

Avtal som inte omfattas av sanktionerna

Sanktionerna omfattar enbart direktivstyrda kontrakt, det vill säga avtal med ett värde över upphandlingsdirektivens tröskelvärden. Tröskelvärdet för varor och tjänster enligt Lagen om offentlig upphandling är för närvarande 2 236 731 kronor. Det är därmed fritt för kommunen att avgöra hur övriga avtal (s.k. icke direktivstyrda kontrakt) ska hanteras. En, möjligen oavsiktlig, konsekvens av vissa formuleringar i förordningen är att tecknandet av ramavtal, oavsett kontraktsvärde, inte heller omfattas av sanktionerna, men att avrop från ramavtalen gör det. Det innebär att kommunen får tilldela leverantörer ramavtal, men kan vara förbjuden att göra avrop från dem.

Upphandlingsenheten har i upphandlingar börjat tillämpa generella krav i samtliga upphandlingar, det vill säga även de som sanktionerna inte omfattar. Kraven innebär att kommunen kommer att utesluta leverantörer under samma förutsättningar som hade gällt enligt sanktionsförordningen om upphandlingen avsett kontrakt över tröskelvärdena. Det är i enlighet med vad Upphandlingsmyndigheten bedömer är möjligt.

För de icke direktivstyrda kontrakt som tecknades innan nämnda krav började tillämpas saknas emellertid rättslig grund för hävning. Men de principiella och moraliska skälen kvarstår för att, då en koppling till Ryssland enligt ovan upptäcks, behandla leverantören och avtalet på samma sätt som om sanktionerna hade varit tillämpliga – det vill säga att häva, säga upp eller sluta använda avtalet, efter att möjligheterna uttömts att göra ändringar som att till exempel byta ut en underleverantör.

Konsekvenser av att inte fullgöra avtal

Att inte fullgöra ett avtal som inte omfattas av sanktionerna skulle kunna leda till att skadeståndsanspråk riktas mot kommunen.

Det skulle också kunna röra sig om avtal som har väldigt stor betydelse för genomförandet av kommunens kärnverksamhet, eller som det av andra anledningar skulle medföra stora konsekvenser att inte fullgöra. Därför föreslås beslutet att inte fullgöra befintliga icke direktivstyrda kontrakt med leverantörer som har kopplingar till Ryssland att gälla som huvudregel, med möjlighet till undantag i de fall då konsekvenserna av ett avbrytande bedöms alltför svåra.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet kan som nämnts ovan få konsekvensen att anspråk om skadestånd riktas mot kommunen. Det bedöms dock vara en ytterst begränsad risk, då inget hittills tyder på att det är vanligt att kommunens leverantörer har kopplingar till Ryssland i den

omfattning som sanktionerna avser. Därtill är kontraktsvärdet ofta relativt lågt för dessa avtal, vilket begränsar omfattningen av sådana eventuella anspråk.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Pia Järnkvist
Ekonomidirektör

Beslutet skickas till:

Eskilstuna Kommunföretag AB
Servicenämnden, upphandlingsenheten